

Osmanlı medreselerinde ilim-I

Siyami Akyel

Devlet-i Aliyye-i Osmaniye'nin en önemli eğitim kurumlarından "medreseler", Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla birlikte kapatılmış, sürekli medreseler aleyhinde kara propaganda yapılmıştır. Eğitim sistemi, Tevhid-i Tedrisat Kanunu ve o yıllardan günümüze kadar sürekli reforme edilmesine rağmen maalesef medreselerin yerini tutacak bir kaliteyi yakalayamamıştır; bu gidişle yakalaması da mümkün gözükmemektedir.

Medreselerin sadece dini ilimlerin tahsil edildiği bir eğitim kurumu olduğu algısı, sadece seküler kesimin değil, dindar kesimin de hafızasına işlenmiştir. Oysa Osmanlı medreselerinde okutulan dersler, ne dindar kesimin ne de seküler kesimlerin tahayyül edemeyeceği derecede dini ve dünyevi ilimlerin en önemlilerini kapsayacak şekildedir.

Osmanlı medreselerinde "Kur'an, Tecvid, Lügat, Kıraat, Sarf, Nahiv, Meani, Manşık, Adab, Hikmet, Kelam, Hey'et, Hesab, Feraiz, Fıkıh Usulü, Hadis Usulü, Tefsir Usulü, Tefsir, Hadis, Fıkıh, Hendese, Hat, Siyer-i Nebi, Tasavvuf, Tarih, Coğrafya, Mantık, Cebir, Hıfzussıhha, Edebiyat, Hukuk ve Kavın, İlm-i Terbiye vs." gibi ilimlerin yanında riyazî ilimler "Aritmetik-Cebir, Geometri (Trigonometri vs.), Astronomi, Müzik" gibi ilimler de tahsil edilmiştir. Yine tabii ilimler "Tıp, Fizik, Kimya, Botanik, Zooloji, Mineraloji, Jeoloji, Ziraat, Coğrafya" gibi dersler okutulmuştur.

Genelde külliye halinde inşa edilen medreseler, cami, imaret, kütüphane, hamam gibi dini ve sosyal mekânlarla iç içe olması dolayısıyla hem dini yönü hemde sosyal yönü güçlü kurumlar haline getirilmiştir. Genellikle padişahlar, vezirler, hanım sultanlar, şehzadeler, beyler ve âlimler tarafından bir hayır kurumu şeklinde kurulan medreselerin ilk teşkilatlanması Yıldırım Bâyezid devrindedir. 1331-1402 yıllarını kapsayan bu devir, İznik'te Orhaniye Medresesi'nin kuruluşundan Yıldırım Bâyezid devrine kadar ki süreyi kapsar.

Yıldırım Bâyezid döneminden (1402) Semaniye Medresesi'nin kuruluşuna (1471) kadar geçen ikinci devrede medreseler yeniden teşkilatlanmaya tabi tutulmuş ve derecelendirilmiştir. Semaniye Medresesi'nin kuruluşundan Süleymaniye Medresesi'nin kuruluşuna (1557) kadar geçen devre de medreselerin yükselme dönemidir ve teşkilatlanması yenilenmiştir.

Süleymaniye Medresesi'nin kuruluşundan II. Meşrutiyet'e kadar (1908) geçen dönem, medreselerin gerileme dönemidir. II. Meşrutiyet'ten medreselerin kapatılışına (1924) kadar süren dönemi ise artık son dönemidir.

Osmanlı medreselerinde öğretim kadrosu müderris (hoca) ve mu'iddin (müderris yardımcısı) meydana geliyordu. Medresede öğrenim gören öğrencilere ise suhte ve danışment olmak üzere ikiye ayrılırdı. (Devam edecek.)

4 C'liler, Üniversiteli İşçiler ve Taşeron Meselesi

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, daha önce hükümet tarafından söz verilen taşeron meselesinin çözümü için çalışmanın son aşamaya geldiğini açıklamasından sonra, aynı sözün kendilerine de verildiğini söyleyen

üniversiteli işçiler ve 4 C'liler de sorunlarının çözümünü bekliyor.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, bir önceki Başbakan Ahmet Davudođlu ve mevcut Başbakan Binali Yıldırım'ın sorunun çözüleceğine yönelik açıklamaları; bir önceki hükümet programında konunun çözüleceğine yönündeki başlık ve 23 Ağustos 2015 tarihindeki 3. Dönem Toplu İş Sözleşmesi'nde dönemin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Faruk Çelik ile Memur-Sen Genel Başkanı Ali Yalçın tarafından imzalanan 36'ncı madde de üniversiteli işçiler ve 4 C'lerin memuriyet kadrolarına geçirilmesi konusu imza altına alınmıştı.

Özelleştirme ile kadroları elinden alınan 4 C'liler ile üniversite mezunu oldukları ve memurla aynı işi yaptıkları halde tayin ve terfi hakları bulunmayan üniversiteli işçiler sorunu bir an önce çözüme kavuşturulmalıdır. Aynı iş yerinde memur, sözleşmeli, 4 C'li ve üniversiteli işçi birlikte çalışıyor. Yaptıkları iş aynı olmasına rağmen tayin, terfi, maaş ve sosyal hakları birbirinden farklı. Çalışma hayatındaki bu karmaşanın bir an önce giderilmesi, hem yapılan açıklamaların gereğidir hem de bu mağduriyeti giderecektir.

25 Eylül 2017 - **Milli Gazete**, **Siyami Akyel** tarafından kaleme alındı

<https://www.milligazete.com.tr/makale/1237392/siyami-akyel/osmanli-medreselerinde-ilim-i>